

URDHËR
Nr. 96, datë 23.1.2018

PËR MIRATIMIN E KUSHTEVE TË PËRGJITHSHME PËR AKSES NË RRJETET E GAZSJELLËSVE TË VEPRIMTARIVE TË KËRKIM-PRODHIMIT

Në përputhje me pikën 4, të nenit 102 të Kushtetutës; të pikës 2, të nenit 58 dhe të pikës 3, të nenit 116, të ligjit nr. 102/2015, datë 23.9.2016, “Për sektorin e gazit natyror”, si dhe të pikës 3/“a”, të nenit 5, të ligjit nr. 7746, datë 28.7.2016, “Për hidrokarburet (kërkimi dhe prodhimi)”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

1. Kushtet e përgjithshme për akses në rrjetet e tubacionit të kërkim-prodhimit (këtu e më poshtë, “Kushtet e përgjithshme”) do të përcaktojnë kërkesat, masat dhe procedurat e zbatueshme në lidhje me aksesin në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit ose të ndonjë pjese të tyre, duke përfshirë edhe objektet e furnizimit të shërbimeve teknike të rastit për një akses të tillë, për aq kohë sa këto kapacitete tubacionesh nuk përdoren nga poseduesit e tyre për qëllim të transportimit të prodhimit të tyre, duke pasur në konsideratë parimet e transparencës e të mosdiskriminimit.

2. Kushtet e përgjithshme do të rregullojnë vetëm marrëdhëniet ndërmjet pjesëmarrësve të tregut të gazit, duke përfshirë klientët dhe zotëruesit e gazsjellësit. Marrëdhëniet në lidhje me aksesin në tubacionet e naftës në aktivitetet e kërkim-prodhimit do të rregullohen sipas kushteve dhe procedurave të përcaktuara në ligjin nr. 7746, “Për hidrokarburet (kërkimi dhe prodhimi)”, të ndryshuar dhe/ose aktet e tjera ligjore të aplikueshme.

3. Për qëllim të këtyre kushteve të përgjithshme, termat e mëposhtëm përdoren në kuptimin e përcaktuar në këtë akt:

3.1 “Kontrata e aksesit” do të thotë kontratë e lidhur ndërmjet zotëruesit të gazsjellësit dhe pjesëmarrësve të tregut të gazit për akses në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit.

3.2 “Akses në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit” do të thotë e drejtë e një pjesëmarrësi në tregun e gazit për të përdorur rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit ose ndonjë pjesë të tij, përfshirë edhe objektet që ofrojnë shërbime teknike të rastësishme në një akses të tillë, për transportin e gazit natyror ndërmjet objekteve të lidhura me tubacionin përkatës të kërkim-prodhimit ose ndonjë pjese të tij.

3.3 “Aplikues” është një pjesëmarrës në tregun e gazit që i kërkon zotëruesit të gazsjellësit të japë akses në rrjetin e tubacioneve të kërkim-prodhimit.

3.4. “Pjesëmarrës i tregut të gazit” nënkupton një subjekt që vepron në sistemin e gazit natyror, siç përcaktohet me ligjin nr. 102/2015, datë 23.9.2015, “Për sektorin e gazit natyror”, duke përfshirë edhe klientët.

3.5. “Zotëruesi i gazsjellësit/pronari i tubacionit” do të thotë një subjekt i cili zotëron ose, përndryshe, posedon rrjete të tubacionit të kërkim-prodhimit ose ndonjë pjesë të tyre dhe është përgjegjës për funksionimin e tij dhe, siç kërkohet nga aktet ligjore në fuqi, i autorizuar për veprimtari në tubacionet e kërkim-prodhimit në sektorin e hidrokarbureve.

4. Termat e tjerë që nuk përmenden në pikën 3 duhet të përdoren në kuptimin e përcaktuar në ligjin nr. 102/2015, datë 23.9.2015, “Për sektorin e gazit natyror”.

II. KËRKESAT PËR AKSES NË RRJETET E TUBACIONEVE TË KËRKIM-PRODHIMIT

1. Aksesin në rrjetet e tubacionit të kërkim-prodhimit do të bazohet në kërkesat e mëposhtme për t'u zbatuar dhe realizohet në bazë të dhe në përputhje me këto kushte të përgjithshme:

1.1 Pjesëmarrësit e tregut të gazit, kudo që ndodhen, në rast të mungesës së kapaciteteve të transportimit, do të jenë në gjendje për të marrë akses në rrjetet e gazsjellësve të kërkim-prodhimit;

1.2 Zotëruesi i gazsjellësit garanton një akses të hapur në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit, nën funksionimin e tyre, në kuadër të kapacitetit që është ose mund të bëhet në mënyrë të arsyeshme në dispozicion;

1.3 Aksesit në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit jepet në mënyrë të drejtë dhe jodiskriminuese, bazuar në procedura të qarta, transparente dhe të publikuara, si dhe organizohet ndër të tjera, duke marrë parasysh sigurinë dhe rregullsinë e furnizimeve të gazit natyror nga përdoruesit e tjerë të sistemit, përfshirë dhe mbrojtjen e mjedisit;

1.4 Aksesit në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit negociohet dhe jepet në bazë të kontratës së aksesit të rënë dakord reciprokisht ndërmjet palëve përkatëse kontraktuese;

1.5 Aksesit në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit është një veprimtari e parregulluar, por asnjë nga kërkesat e rregulluara ose kontraktuale, masat apo procedurat për akses në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit nuk do të lejojë ndonjë kufizim mbi konkurrencën në tregun e gazit natyror ose për abuzim me pozitën dominuese.

2. Kërkesat e përcaktuara në paragrafin 1 të këtij kreut do të ndiqen në mënyrë të rregullt nga çdo zotërues gazsjellësi që vepron në Republikën e Shqipërisë, pavarësisht vendit të themelimit të saj, statusin ligjor, strukturën aksionare dhe/ose të pronësisë.

III. KAPACITETI I DISPONUESHËM PËR AKSES NË RRJETIN E TUBACIONEVE TË KËRKIM-PRODIMIT.

1. Çdo zotërues i gazsjellësit do t'i dërgojë ministrisë përgjegjëse për hidrokarburet (më tej "ministria") të dhënat e mëposhtme:

1.1 Kapacitetin e përgjithshëm të rrjeteve të tubacioneve të kërkim-prodhimit që operohet prej tij; dhe

1.2 Kapacitetin në dispozicion për akses të negociuar në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit që do të llogaritet si kapacitet i mbetur i kapacitetit të përgjithshëm, siç përcaktohet në pikën 1.1 të këtij kreu, reduktuar nga:

1.2.1 Kapaciteti i pjesëve të rrjeteve të tubacioneve të kërkim-prodhimit dhe objektet të cilat përdoren për operacionet e prodhimit vendor në vendndodhjen (lokacionin) e vendburimit ku prodhohet gazit natyror;

1.2.2 Kapaciteti i rezervuar për nevojat e arsyeshme e të arsyetuara të zotëruesit të gazsjellësit për transportin apo përpunimin e gazit natyror;

1.2.3 Kapaciteti i rezervuar për nevoja të përpunimit të gazit natyror ose të naftës, ose objekteve të trajtimit të lidhur me tubacionin përkatës (përveç objekteve të tilla që operohen nga zotëruesi i gazsjellësit, siç referohet në paragrafin 1.2.2 të këtij kreu);

1.2.4 Kapaciteti i rezervuar, bazuar në kontratat e aksesit të lidhura para hyrjes në fuqi të këtyre kushteve të përgjithshme (në këtë rast, kontrata përkatëse, duhet të jetë kusht për ministrinë); dhe/ose

1.2.5 Kapaciteti i rezervuar si një masë për të siguruar sigurinë e furnizimit sipas termave dhe kushteve të përcaktuar në aktet ligjore në fuqi.

2. Kapaciteti në dispozicion për akses të negociuar në rrjetin e tubacioneve të kërkim-prodhimit duhet të sigurohet në vlera ditore, të paktën për çdo tremujor kalendarik, jo më vonë se 30 (tridhjetë) ditë më parë. Secili prej faktorëve që redukton një kapacitet të tillë, siç përmendet në nënpikat 1.2.1 dhe 1.2.5 të këtij kreu, duhet të identifikohet veçmas.

3. Së bashku me të dhënat e kërkuara sipas pikës 1 të këtij kreu, zotëruesi i gazsjellësit do t'i dërgojë ministrisë me një arsyetim të përshtatshëm, duke përfshirë analizat teknike dhe ekonomike, përkatëse në lidhje me këto. Ministria mund të kërkojë në çdo kohë informacione shtesë.

4. Ministria mund të kërkojë që zotëruesi i gazsjellësit mund të paraqesë korrigjime në lidhje me kapacitetin në dispozicion për aksesin e negociuar në rrjetin e tubacioneve të kërkim-prodhimit, në qoftë se të dhënat dhe/ose informacioni i dhënë nga zotëruesi i gazsjellësit nuk përputhen me kërkesat e përcaktuara në këto kushte të përgjithshme ose rezervimi i kapaciteteve të aplikuara nuk është justifikuar si duhet.

5. Pas konfirmimit paraprak nga ministria, zotëruesi i gazsjellësit do të publikojë në faqen e tij kapacitetin e përgjithshëm të rrjeteve të kërkim-prodhimit, nën operimin e tij dhe kapacitetin në dispozicion për akses të negociuar me to.

6. Të dhënat e kërkuara, sipas pikës 1 të këtij kreu, do të përditësohen, do t'i dërgohen ministrisë dhe do të publikohen në faqen e internetit të zotëruesit të tubacionit, sipas nevojës, por, në çdo rast, të paktën në respektim të kushteve të përcaktuara në pikën 2 të këtij kreu. Çdo ulje e kapacitetit në dispozicion për akses të negociuar në rrjetin e tubacioneve të kërkim-prodhimit, mund të shpallet dhe të zbatohet nga zotëruesi i gazsjellësit vetëm pas konfirmimit paraprak të ministrisë.

7. Kapacitetet e alokuara dhe të mbetura të rrjeteve të tubacioneve të kërkim-prodhimit, në kuadër të kapacitetit të disponueshëm për akses të negociuar do të publikohen dhe do të përditësohen rregullisht në faqen e internetit të zotëruesit të gazsjellësit të paktën në baza ditore.

IV. DHËNIA E AKSESIT NË TUBACIONIN E KËRKIM-PRODHIMIT

1. Aksesit në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit do të jepet nga zotëruesi i gazsjellësit, në bazë të parimit “vjen i pari, shërbehet i pari”, sipas kontratës së aksesit.

2. Çdo zotërues i gazsjellësit do të hartojë dhe do të miratojë kushtet e tij kryesore tregtare për akses në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit nën operimin e tij. Kur janë duke u zhvilluar kushte të tilla tregtare, zotëruesi i gazsjellësit do të konsultohet me pjesëmarrësit e tregut të gazit.

3. Kushtet kryesore tregtare do të përfshijnë *inter alia* specifikimet përkatëse teknike të rrjeteve të tubacioneve të kërkim-prodhimit ose ndonjë pjesë të tij, shërbimet e ofruara nga zotëruesi i gazsjellësit, shërbime teknike karakteristike për akses në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit dhe ofruesve të tyre, si dhe procedurat për alokimin e kapaciteteve dhe përfundimin e kontratës së aksesit.

4. Kushtet kryesore komerciale të miratuara do të publikohen në faqen e internetit të zotëruesit të gazsjellësit dhe do të zbatohen në mënyrë të barabartë për të gjithë pjesëmarrësit e tregut të gazit, si një pjesë integrale e kontratës së aksesit.

5. Për aq sa termat dhe kushtet për akses në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit nuk janë rregulluar me këto kushte të përgjithshme, akte të tjera ligjore në fuqi dhe kushtet kryesore tregtare të miratuara nga zotëruesi i gazsjellësit, ata do të negociohen dhe do të bihet dakord bashkërisht ndërmjet zotëruesit të gazsjellësit dhe aplikantit, duke përfshirë tarifën (çmimet) për shërbimet e ofruara nga zotëruesi i gazsjellësit.

6. Kërkesa për akses në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit duhet t'i dorëzohet zotëruesit të gazsjellësit nga aplikanti, në formë të shkruar ose elektronike (nëse kjo e fundit pranohet nga zotëruesi i gazsjellësit). Një kërkesë e tillë do të përbëhet prej informacionit të kërkuar nga zotëruesi i gazsjellësit, sipas kushteve kryesore tregtare, duke përfshirë kapacitetet totale, periudhën e alokimit të kapaciteteve dhe grafikun e preferuar të alokimit të kapaciteteve të kërkuar nga aplikanti.

7. Që nga momenti i marrjes së kërkesës, zotëruesi i gazsjellësit duhet të marrë parasysh kapacitetin e përgjithshëm të kërkuar nga aplikanti si të rezervuar përkohësisht dhe nuk do t'ua japë atë pjesëmarrësve të tjerë të tregut të gazit. Zotëruesi i gazsjellësit dhe aplikuesi duhet të negociojnë termat dhe kushtet e mbetur për akses në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit, po ashtu edhe grafikun e saktë të alokimit të kapaciteteve, gjatë periudhës së përcaktuar në kushtet kryesore tregtare, e cila në çdo rast nuk duhet të jetë më e shkurtër se 3 (tri) ditë pune pas pranimit/marrjes të/së kërkesës nga zotëruesi i gazsjellësit. Zotëruesi i gazsjellësit dhe aplikanti janë të detyruar për të negociuar në mirëbesim.

8. Kapaciteti i rrjeteve të tubacioneve të kërkim-prodhimit do të konsiderohet si i ndarë për pjesëmarrësit e tregut të gazit dhe, për këtë arsye, do të jetë i garantuar plotësisht nga zotëruesi i gazsjellësit nga data e lidhjes së kontratës së aksesit.

9. Kapaciteti për akses në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit do të ndahet në bazë të kontratës së aksesit për periudhën, jo më të gjatë se një tremujor kalendarik, siç referohet në paragrafin 2, të kreut III, me përjashtim të rasteve kur zotëruesi i gazsjellësit ofron dhe publikon kapacitet ditore në dispozicion për qasje në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit, për një periudhë më të gjatë. Në çdo rast, ndarjet e

kapaciteteve nuk duhet të tejkalojnë 12 (dymbëdhjetë) muaj rresht.

10. Transferimi i kapacitetit të ndarë për akses në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit, për të mirën e zotëruesit të gazsjellësit ose të një pjesëmarrësi tjetër në tregun e gazit, do të lejohet pa asnjë kufizim nën iniciativën e një pjesëmarrësi në tregun e gazit, të cilit i është ndarë kapaciteti përkatës, në përputhje me kërkesat e përcaktuara në kushtet kryesore tregtare.

V. REFUZIMI I AKSESIT NË RRJETET E GAZSJELLËSVE TË KËRKIM-PRODHIMIT

1. Zotëruesi i gazsjellësit do të ketë të drejtë të refuzojë aksesin në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit, siç kërkohet nga aplikuesi sipas kreut IV, vetëm në rastet kur:

1.1 Kapaciteti total i kërkuar nga kërkuesi është më i lartë se kapaciteti i mbetur në dispozicion për akses të negociuar të rrjeteve të tubacioneve të kërkim-prodhimit, i llogaritur sipas pikës 1.2 të kreut III, duke marrë parasysh alokimet e mëparshme për pjesëmarrësit e tjerë të tregut të gazit;

1.2 Zotëruesi i gazsjellësit dhe aplikanti nuk bien dakord për grafikun e alokimit/ndarjes të/së kapaciteteve apo termave dhe kushteve të nevojshëm për përfundimin e kontratës së aksesit për periudhën e përcaktuar në kushtet kryesore tregtare të tjera;

1.3 Aplikanti nuk pajtohet me kushtet kryesore tregtare;

1.4 Dhënia e aksesit në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit do të pengojë zotëruesin e gazsjellësit prej kryerjes së detyrimeve të shërbimit publik, të cilat i janë vendosur zotëruesit të gazsjellësit sipas termave dhe kushteve të përcaktuar në aktet ligjore në fuqi; dhe/ose dhënia akses në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit do të rezultojë në papajtueshmëri të specifikimeve teknike, të cilat nuk mund të tejkalohen në mënyrë të arsyeshme;

1.5 Dhënia akses në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit do të rezultojë në vështirësi të cilat nuk mund të tejkalohen dhe do të mund të dëmtojnë prodhimin efikas, aktual dhe të planifikuar të hidrokarbureve; dhe/ose dhënia akses në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit është e kufizuar për shkak të masave të përkohshme mbrojtëse për sigurinë e furnizimit të ndërmarra në përputhje me aktet ligjore në fuqi.

2. Çdo refuzim i aksesit në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit duhet të mbështetet në mënyrë të rregullt dhe të justifikuar nga zotëruesi i gazsjellësit dhe njoftimi përkatës, së bashku me arsyetimin përkatës, do t'i dërgohet pa asnjë vonësë aplikantit dhe ministrisë. Ministria ka të drejtë të japë opinionin e saj dhe t'ia paraqesë atë zotëruesit të gazsjellësit dhe pjesëmarrësve përkatës të tregut të gazit, në rastet kur refuzimi i aksesit nuk konsiderohet i provuar si duhet. Mosmarrëveshjet që dalin nga refuzimi i aksesit do të zgjidhen në bazë të pikës 5, të kreut VI.

3. Zotëruesi i gazsjellësit që refuzon aksesin në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit, për arsye të mungesës së kapacitetit në dispozicion, do të bëjë përmirësime të nevojshme të rrjeteve të tubacionit të kërkim-prodhimit në përdorimin e tij, për aq sa është ekonomike për ta bërë këtë ose kur aplikanti është i gatshëm të paguajë për to.

VI. DISPOZITA TË FUNDIT

1. Pas hyrjes në fuqi të këtyre kushteve të përgjithshme, secili zotëruesi i gazsjellësit:

1.1 Do të dërgojë në ministri, jo më vonë se 30 (tridhjetë) ditë, të dhëna dhe informacionin e kërkuar sipas pikave 1 dhe 3, të kreut III;

1.2 Do të miratojë, jo më vonë se në 3 (tre) muaj, kushtet e saj kryesore tregtare sipas kreut IV;

1.3 Do të sigurojë, jo më vonë se 30 (tridhjetë) ditë pas datës që përcaktohet në pikën 1.2 si më sipër, zbatimin e plotë të këtyre kushteve të përgjithshme për dhënien e aksesit në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit.

2. Kur kërkohet konfirmim paraprak nga ministria sipas këtyre kushteve të përgjithshme, ministria do të kërkojë nga zotëruesi i gazsjellësit të dhëna dhe/ose informacione shtesë apo korrigjime të tyre ose do të nxjerrë një konfirmim të tillë jo më vonë se në 10 (dhjetë) ditë pune që pasojnë marrjen e të dhënave dhe/ose informacioneve nga zotëruesi përkatës i gazsjellësit. Në mungesë të një kërkesë apo konfirmimi nga ministria, brenda kësaj periudhe, ministria konsiderohet se nuk ka asnjë kundërshtim dhe konfirmimi

do të pranohet si i mirëqenë.

3. Zbatimi i këtyre kushteve të përgjithshme monitorohet dhe mbikëqyret nga ministria.

4. Ministria njofton Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë për praktikën e zbatimit të këtyre kushteve të përgjithshme, duke përfshirë procedurat e aplikuara për akses dhe refuzim të aksesit dhe/ose çdo ndryshim të tij. Një njoftim i tillë dërgohet të paktën një herë në vit.

5. Ankesat dhe kundërshtimet që dalin nga këto kushte të përgjithshme të trajtohen dhe të zgjidhen nga Autoriteti i Konkurrencës dhe Komisioni për Mbrojtjen e Konsumatorëve, në kuadër të kompetencave të tyre përkatëse, të përcaktuara sipas akteve ligjore në fuqi. Autoritetet kompetente sigurojnë që mosmarrëveshjet në lidhje me aksesin në rrjetet e tubacioneve të kërkim-prodhimit janë vendosur në mënyrë efektive.

6. Personat, të cilët kryejnë shkelje të këtyre kushteve të përgjithshme, janë subjekt i sanksioneve, në bazë të ligjit nr. 102/2015, datë 23.9.2015, “Për sektorin e gazit natyror” dhe/ose ligjet e tjera në fuqi që rregullojnë veprimtaritë në sektorin e hidrokarbureve.

7. Ngarkohen Drejtoria e Programimit, Standardizimit dhe Harmonizimit të Kuadrit Rregullator dhe Drejtoria e Derregullimit, Lejeve, Licencave dhe Monitorimit për përcjelljen e këtij urdhri pranë Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë.

8. Ngarkohen Drejtoria e Derregullimit, Lejeve, Licencave dhe Monitorimit, Drejtoria e Programeve të Zhvillimit të Industrisë dhe Energjisë, Drejtoria e Programimit, Standardizimit dhe Harmonizimit të Kuadrit Rregullator, Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore, si dhe Albpetrol sh.a. për zbatimin e këtij urdhri.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTRI I INFRASTRUKTURËS
DHE ENERGJISË
Damian Gjilknuri